

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

Egz. Nr 000001

plk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

WYKORZYSTANIE DYWIZJI POWIETRZNODESANTOWEJ
W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ



40799
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB
Instytut Badawczy Specjalny
Na cwid.

WARSZAWA

LUTY

1970



20

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

[REDACTED]

Egz. Nr 000001

płk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

**WYKORZYSTANIE DYWIZJI POWIETRZNODESANTOWEJ
W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ**



40799

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB
Archiwum Biuletynu Zbiorów Specjalnych
Nr swid. _____

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

PODSTAWA
Ustawa z dnia 22 stycznia 1969 roku
art. 66 ust. 2
(Dz.U. RP Nr 11 poz. 95)

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

JAWNE
KUZBOWE

"ZATWIERDZAM"
SZEF KATEDRY

TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERAC.

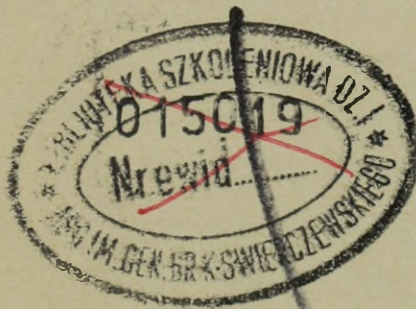
Egz. 000001

płk dypl. Tadeusz BELCZEWSKI

Dnia 17. 02. 1970 r.

płk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

WYKORZYSTANIE DYWIZJI POWIETRZNODESANTOWEJ W KOMBINOWANEJ
OPERACJI DESANTOWEJ



BIBLIOTEKA NAGROWA ASB W
Archiwum Biuletynu Zbiarów Specjalnych
Nr ewid.

40799

W A R S Z A W A

L U T Y

1970 r.

S P I S T R E Ś C I

<u>W S T Ę P</u>	3
I. ZASADY UŻYCIA DPD W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ.	5
1. Rola i cel użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej.	5
2. Zadania DPD w kombinowanej operacji desantowej.	7
3. Głębokość i czas desantowania DPD.	10
II. NIEKTÓRE ZAGADNIENIA PLANOWANIA, ORGANIZACJI I PRZYGOTOWANIA DPD DO DZIAŁAŃ W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ.	13
1. Planowanie użycia DPD przez dowództwo kombinowanej operacji desantowej.	14
2. Organizacja i przygotowanie do działań w kombinowanej operacji desantowej na szczeblu DPD.	16
III. WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH PRZEZ DPD W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ.	21
Z A K O Ń C Z E N I E.	25

WYDZIAŁ WYCHOWANIA I WYKONAWCZY
KATEDRA WYCHOWANIA I WYKONAWCZY



W S T Ę P

Z doświadczeń drugiej wojny światowej i wielu ćwiczeń okresu powojennego oraz oceny warunków geograficznych północnego kierunku strategicznego wynika, że w ewentualnym przyszłym konflikcie zbrojnym może zaistnieć konieczność opanowania wysp, półwyspów, cieśnin morskich i ważnych obiektów nadmorskich, a także oskrzydlenia lub obejścia nadmorskiego zgrupowania wojsk przeciwnika od strony morza. Dla realizacji takich zadań niezbędną jest przeprowadzenie kombinowanej operacji desantowej. Operacja taka łączy w jedną całość wysiłki wielu rodzajów wojsk i sił zbrojnych. W zależności od przewidywanych zadań będą w niej z reguły uczestniczyły określone siły wojsk lądowych, lotnictwa i marynarki wojennej, a w warunkach prowadzenia działań wojennych z użyciem broni jądrowej - także i strategicznych wojsk raketowych.

W zależności od celu, rozmachu, zadań i uczestniczących w nich wojsk, operacje te mogą posiadać znaczenie strategiczne bądź operacyjne. W warunkach północno-nadmorskiego i jutlandzkiego kierunku operacyjnego będą one z reguły posiadały znaczenie operacyjne i mogą być planowane przez dowództwo frontu działającego wzdłuż wybrzeża morskiego lub przez dowództwo Połączonej Floty Bałtyckiej. Do kierowania czynnościami związanymi z organizacją i przeprowadzeniem kombinowanej operacji desantowej powinno być wydzielone specjalne dowództwo, któremu z kolei powinny podlegać wszystkie siły i środki wydzielone do jej przeprowadzenia. Całość sił przeznaczonych do wykonania kombinowanej operacji desantowej może być zorganizowana w postaci grupy operacyjnej, podległej najczęściej dowódcy frontu lub dowódcy Połączonej Floty Bałtyckiej.

W operacji takiej - bez względu na jej znaczenie - obok innych rodzajów wojsk, powinny wziąć udział także i wojska powietrznodesantowe, dysponujące znaczną ruchliwością operacyjną i możliwością niezwłocznego wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych.

Z doświadczeń licznych ćwiczeń powojennych z zakresu kombinowanej operacji desantowej wynika, że DPD może być w niej wykorzystana jako typowy desant powietrzny.

W niniejszym wykładzie zostaną omówione niektóre zasady użycia, właściwości planowania i przygotowania działań DPD w kombinowanej operacji desantowej o znaczeniu operacyjnym oraz właściwości prowadzenia przez nią działań bojowych.

I. ZASADY UŻYCIA DPD W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ

=====

1. Rola i cel użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej.

Dywizja powietrznodesantowa, jako związek operacyjno-taktyczny specjalnie szkolony do wykonywania zadań na tyłach nieprzyjaciela, może być użyta w kombinowanej operacji desantowej w charakterze desantu powietrznego. Posiadając dużą ruchliwość operacyjną może ona przyczynić się do osiągnięcia takich rezultatów taktyczno-operacyjnych, jakich nie są w stanie osiągnąć inne rodzaje wojsk.

W okresie drugiej wojny światowej desanty powietrzne, dysponując po wylądowaniu na tyłach przeciwnika tylko lekkim uzbrojeniem nie były w stanie prowadzić tam bardziej efektywnych działań bojowych i dlatego, w ramach prowadzonych kombinowanych operacji desantowych, działały one z zasady na korzyść desantów morskich. Jednak w wyniku zwiększających się możliwości wojskowych samolotów transportowych, których udźwig od czasu zakończenia drugiej wojny światowej znacznie się zwiększył, rola wojsk powietrznodesantowych w kombinowanej operacji desantowej systematycznie wzrasta. Wynika to z szybkiego zmniejszania się dysproporcji między technicznymi możliwościami przerzutu ciężkiego uzbrojenia i sprzętu drogą morską a powietrzną. Przykładem tego mogą być śmigłowce Mi-6 i Mi-10 oraz wojskowe samoloty transportowe AN-12 i AN-26 /słynny "Anteusz" o udźwigu do 80 ton/.

Jednocześnie doświadczenia okresu drugiej wojny światowej i wielu ćwiczeń powojennych potwierdzają konieczność realizowania zadań kombinowanej operacji desantowej połączonym wysiłkiem wojsk desantowych z morza i powietrza. Wynika to z faktu, że wojska powietrznodesantowe mogą szybko nawiązać walkę z przeciwnikiem, lecz przy braku ciężkiego sprzętu nie stanowią one dużej siły uderzeniowej. Z kolei desanty morskie, dysponując dużą siłą uderzeniową, mogą rozwinąć

i utrwalić sukcesy wojsk powietrznodesantowych. Ponieważ jednak wojska obydwu desantów nie są w stanie zrealizować wszystkich celów kombinowanej operacji desantowej, dlatego będą w niej z reguły brać udział także inne rodzaje wojsk i sił zbrojnych.

Desant powietrzny omijając "ostrze" morskiej obrony przeciwdesantowej nieprzyjaciela uderzeniem z powietrza może niszczyć jego siły i środki oraz opanowywać ważniejsze obiekty. Dodatnią cechą desantu powietrznego jest również fakt, że może on zostać wysadzony tam, gdzie warunki hydro-topograficzne uniemożliwiają użycie desantu morskiego. Jeśli ponadto uwzględnić, że w warunkach prowadzenia działań wojennych z użyciem broni masowego rażenia desant powietrzny posiada znaczną przewagę nad desantem morskim w zakresie możliwości natychmiastowego wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych, to rola dywizji powietrznodesantowej w kombinowanej operacji desantowej wzrasta jeszcze bardziej. Dlatego wydają się słusznymi niektóre tendencje zmierzające do zwiększania udziału desantów powietrznych w tego rodzaju operacjach kosztem ograniczania udziału desantów morskich.

Ogólnie można przyjąć, że w przypadku gdy obrona nieprzyjaciela będzie słaba lub zostanie silnie obezwładniona bronią masowego rażenia, rola DPD będzie polegała na wykorzystaniu skutków uderzeń jądrowych dla zniszczenia głównych sił nieprzyjaciela i opanowania zasadniczych obiektów na obszarze decydującym o osiągnięciu celu kombinowanej operacji desantowej. W przypadku tym desant powietrzny będzie odgrywał główną rolę w stosunku do desantu morskiego.

W przypadku natomiast, gdy obrona nieprzyjaciela będzie silna i nie zostanie dostatecznie obezwładniona środkami masowego rażenia - rola DPD będzie polegała na wykorzystaniu skutków własnych uderzeń jądrowych dla niszczenia określonego zgrupowania nieprzyjaciela i uniemożliwienia jego zorganizowanego przeciwdziałania w wysadzeniu desantu morskiego. W takim przypadku działania DPD będą odgrywały pomocniczą rolę w stosunku do desantu morskiego i mogą mieć na celu:

- zniszczenie określonego zgrupowania wojsk operacyjnych nieprzyjaciela lub jego ważniejszych oddziałów obrony terytorialnej znajdujących się w głębi wyspy /półwyspu/;
- opanowanie określonego rejonu wyspy /półwyspu/ i ważniejszych baz nieprzyjaciela, do których dostęp od strony morza dla desantu morskiego jest trudny lub niemożliwy;
- wzbronienie podejścia odwodów nieprzyjaciela w rejon lądowania desantu morskiego;
- udzielenie pomocy desantowi morskiemu w zdobyciu i rozszerzeniu rejonu desantowania oraz zabezpieczenie jego czoła i skrzydeł z najważniejszych kierunków zagrożenia.

Powyższe cele będą realizowane przez DPD przede wszystkim dla stworzenia dogodnych warunków do wysadzenia desantu morskiego. Współczesne desanty powietrzne są zdolne w pełni wykorzystać skutki uderzeń jądrowych oraz poważnie paraliżować zdolność nieprzyjaciela do prowadzenia dalszych działań. Desantowanie odpowiednich sił z powietrza umożliwia szybkie zadanie ciosu najważniejszemu zgrupowaniu nieprzyjaciela i rozbicie jego obrony od wewnątrz - przez opanowanie zasadniczych ośrodków jego obrony.

2. Zadania DPD w kombinowanej operacji desantowej.

Zadania desantu powietrznego w kombinowanej operacji desantowej wynikają przede wszystkim z celu i zamiaru jej przeprowadzenia, właściwości rejonu działania oraz sił i środków przeznaczonych do jej realizacji. Głównymi zadaniami dywizji powietrzno-desantowej w tego rodzaju operacji mogą być:

- zniszczenie określonego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela, środków napadu jądrowego i obrony przeciwlotniczej, urządzeń systemu wykrywania i łączności, ważniejszych obiektów jego obrony terytorialnej oraz baz, składów i urządzeń zaopatrywania znajdujących się na wyspach /półwyspie/;
- opanowanie i utrzymanie określonego rejonu z ośrodkami administracyjnymi w celu dezorganizacji życia politycznego, gospodarczego, mobilizacji i dowodzenia;

- stworzenie dogodnych warunków do wysadzenia i działania na wyspach /półwyspach/ desantu morskiego poprzez opóźnianie podejścia odwodów nieprzyjaciela oraz izolację przed nimi rejonu lądowania desantu morskiego.

W zależności od konkretnej sytuacji operacyjnej w przewidywanym obszarze desantowania, składu sił i zamiaru ich wykorzystania oraz warunków geograficznych, klimatycznych i meteorologicznych główne zadania kombinowanej operacji desantowej można realizować:

- siłami desantu powietrznego;
- wspólnym wysiłkiem desantu powietrznego i morskiego;
- siłami desantu morskiego.

W pierwszym wypadku /schemat nr 1/ gdy obronę wybrzeża nieprzyjaciel zorganizuje nieznaczną częścią sił, a główne siły będzie posiadał w głębi, bądź rozpocznie ich mobilizację, treścią zadania dywizji powietrznodesantowej może być wykorzystanie skutków własnych uderzeń jądrowych na obszarze decydującym o osiągnięciu celu operacji, zniszczenia w pierwszym uderzeniu głównych sił nieprzyjaciela i opanowanie określonych obiektów mających zasadnicze znaczenie dla powodzenia całej kombinowanej operacji desantowej. Następnie po przegrupowaniu sił i wylądowaniu desantu morskiego dywizja powietrznodesantowa może mieć za zadanie - wspólnie z desantem morskim - opanowanie całego planowanego obszaru operacji /wyspy/ z jednoczesną likwidacją pozostałych sił nieprzyjaciela. W opisanym wypadku działanie desantu morskiego będzie miało charakter pomocniczy w stosunku do desantu powietrznego oraz może mieć na celu dostarczenie jego oddziałom odpowiednich zapasów środków materiałowo-technicznych.

Desantowanie DPD dla realizacji powyższych zadań wskazane jest prowadzić w głębi wyspy /półwyspu/.

W drugim wypadku /schemat nr 2/ - gdy obrona wybrzeża organizowana przez nieprzyjaciela będzie silna i może zostać pokonana tylko wspólnym wysiłkiem obu rodzajów desantu - zadanie dywizji powietrznodesantowej powinno polegać przede wszystkim na wykorzystaniu skutków pierwszego uderzenia jądrowego wykonanego w celu całkowitego rozbicia głównych sił

operacyjnych lub sił obrony terytorialnej nieprzyjaciela znajdujących się w określonych rejonach oraz opanowanie tych rejonów. Następnie dywizja powietrznodesantowa współdziałając z desantem morskim może rozwijać działania mające na celu opanowanie określonego obszaru /wyspy/ z najważniejszymi obiektami administracyjno-gospodarczymi i militarnymi. Nie wykluczone jest w tym okresie prowadzenie również samodzielnych działań bojowych przez dywizję powietrznodesantową dla wykonania określonych zadań. W omawianym wypadku DPD także może być desantowana ~~zdaleka~~ od wybrzeża morskiego.

W trzecim wypadku - gdy przy organizowaniu kombinowanej operacji desantowej dysponuje się małą ilością środków transportu powietrznego, a główne zadanie wykonuje desant morski - dywizja powietrznodesantowa będzie realizowała zadanie uzupełniające, które może polegać na wykorzystaniu skutków uderzeń jądrowych w rejonie lądowania desantu morskiego oraz stworzeniu dogodnych warunków do jego wysadzenia, a więc będą one wykonywane głównie na korzyść desantu morskiego. Zadania te mogą polegać na /schemat nr 3/: opanowaniu małych lecz ważnych obiektów /rejonów/, np. fortów, odcinków wybrzeża planowanych do lądowania desantu morskiego, lotnisk itp. Następnie zadanie desantu powietrznego może polegać na organizowaniu ich obrony, dezorganizowaniu działań bojowych nieprzyjaciela oraz prowadzeniu rozpoznania na korzyść desantu morskiego. Desantowanie DPD w tym wypadku powinno odbywać się w pobliżu wybrzeża morskiego.

Zadanie bojowe dywizji powietrznodesantowej stawia się na cały okres działań bojowych na tyłach nieprzyjaciela i dzieli się z zasady na szereg kolejnych zadań. Treścią zadania bliższego będzie najczęściej zniszczenie konkretnych obiektów lub opanowanie określonego obszaru. Natomiast treścią kolejnego zadania może być utrzymanie danego obiektu lub obszaru w celu niedopuszczenia podchodzących do linii brzegowej odwodów nieprzyjaciela, albo umożliwienia lądowania na opanowanym lotnisku dalszych rzutów desantu powietrznego oraz środków materiałowych.

3. Głębokość i czas desantowania DPD.

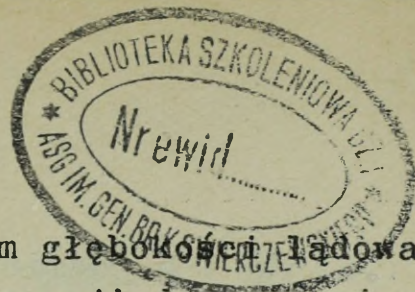
W trakcie planowania kombinowanej operacji desantowej niezbędną jest właściwe ustalenie głębokości lądowania desantu powietrznego w stosunku do rejonu lądowania desantu morskiego /linii brzegowej/. Wzajemna odległość rejonów lądowania obu desantów będzie częstokroć poważnie wpływać na prowadzenie całej operacji. Decydujący wpływ na tę głębokość będą wywierać:

- warunki prowadzenia kombinowanej operacji desantowej;
- sposób i cel wykorzystania broni masowego rażenia;
- cel użycia, zadania oraz skład i możliwości DPD;
- przewidywany stopień obezwładnienia obrony nieprzyjaciela i jego przeciwdziałania;
- możliwości lotnictwa w zakresie osłony i wsparcia działań DPD;
- czas i sposób lądowania oraz zadania desantu morskiego;
- warunki wojskowo-geograficzne rejonu prowadzenia kombinowanej operacji desantowej.

Jeśli więc DPD będzie desantowana w celu stworzenia dogodnych warunków do wysadzenia desantu morskiego w sposób bezpośredni, wówczas powinna ona lądować bezpośrednio za rubieżą odwodów obrony przeciwdesantowej wybrzeża morskiego.

W wypadku gdy DPD będzie użyta dla stworzenia dogodnych warunków do wysadzenia desantu morskiego w sposób pośredni, wówczas może ona lądować między zasadniczą rubieżą obrony wybrzeża organizowaną siłami brygad, a rejonami rozmieszczenia odwodów przeznaczonych do wykonywania silnych kontrataków i przeciwuderzeń na wojska lądujące z morza.

W niektórych wypadkach, jeśli DPD będzie wykonywała główne zadanie w ramach kombinowanej operacji desantowej, szczególnie w warunkach prowadzenia działań z użyciem broni jądrowej, głębokość jej lądowania może być znacznie większa. W określonych warunkach mogą to być przeciwległe wybrzeża danej wyspy, lub wybrzeża wyspy sąsiedniej.



Nierozzerwalnie z właściwym ustaleniem głębokości lądowania desantu powietrznego w kombinowanej operacji desantowej, wiąże się zagadnienie określenia czasu jego lądowania. Rozpatrując to zagadnienie należy mieć na uwadze, że w warunkach północnego kierunku operacyjnego nawet przy najbardziej sprzyjającej dla nas sytuacji - nieprzyjaciel może mieć informacje o wejściu lotnictwa naszego w jego obszar powietrzny na około 20-30 minut przed jego lądowaniem, a o podchodzeniu naszych okrętów desantowych do jego wysp około 3-4 godziny wcześniej. Posiadanie powyższych informacji stwarza nieprzyjacielowi możliwość zwalczania najpierw desantu powietrznego, a następnie morskigo.

Aby uniemożliwić nieprzyjacielowi kolejne zwalczanie sił realizujących kombinowaną operację desantową, desantowanie z powietrza i morza powinno być możliwie jednoczesne, a planowane różnice czasowe muszą uwzględnić interesy operacji. Tak więc, desant powietrzny powinien wyprzedzać desant morski o taką ilość czasu, która:

- umożliwi desantowi powietrznemu wykonanie jego podstawowego zadania na rzecz desantu morskigo, czyli związanie w walce sił nieprzyjaciela z głębi obrony tak, aby nie mogły one wyjść na wybrzeże i podjąć zorganizowanej walki z desantem morskim;
- utrudni nieprzyjacielowi, który w tym samym czasie otrzymał informacje o naszym desantowaniu z powietrza i podchodzeniu do wybrzeża desantu morskigo, wyboru rejonu i sposobu przeciwdziałania - likwidacja desantu powietrznego, czy obrona wybrzeża przed desantem morskim.

Krótki okres czasu między desantowaniem wojsk z powietrza i morza pozwala na stworzenie korzystnych warunków przeprowadzenia kombinowanej operacji desantowej.

Wydaje się - co potwierdza praktyka wieloletnich ćwiczeń z wojskami - że DPD w kombinowanej operacji desantowej powinna być wysadzona:

- na 1-3 godziny przed podejściem desantu morskigo do rejonu lądowania - jeśli jej zadaniem jest stworzenie dogodnych warunków do desantowania z morza w sposób bezpośredni;

- na 4-6 godzin przed podejściem desantu morskiego - jeśli jej zadaniem jest stworzenie dogodnych warunków do desantowania z morza w sposób pośredni.

Rozpatrując konieczność i możliwość wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych oraz możliwości nieprzyjaciela w zakresie odtworzenia gotowości bojowej jego związków taktycznych /oddziałów/ można stwierdzić, że wysadzenie desantu powietrznego w rejonie wykonanych uderzeń jądrowych lub w ich pobliżu powinno nastąpić nie później, jak między pierwszą a drugą godziną po ich wykonaniu. W przeciwnym wypadku nieprzyjaciel zdąży odtworzyć gotowość bojową i wejść do walki w sposób zorganizowany, co może przyczynić się do uniemożliwienia wykonania zadania przez desant powietrzny.

II. NIEKTÓRE ZAGADNIENIA PLANOWANIA, ORGANIZACJI I PRZYGOTO-
=====
WANIA DPD DO DZIAŁAŃ W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ.
=====

Planowanie użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej polega m.in. na szczegółowym określeniu zadań i opracowaniu w formie niezbędnych dokumentów podstawowych zagadnień odzwierciedlających problemy przygotowania, przerzutu i zabezpieczenia jej działań po wylądowaniu. Treść i zakres powyższego planowania uzależnione będą od szczebla dowodzenia, który będzie planował kombinowaną operację desantową.

O przeprowadzeniu kombinowanych operacji desantowych na danym teatrze działań wojennych decydować będzie Naczelne Dowództwo, w którego gestii mogą się znajdować odpowiednie siły i środki, a w tym i środki transportu powietrznego. Stąd też będą wychodziły dyrektywy określające cele kombinowanej operacji desantowej oraz przydział środków na jej realizację. Ponadto Naczelne Dowództwo będzie organizatorem walki o przewagę w powietrzu, niezbędną do przeprowadzenia kombinowanej operacji desantowej, ponieważ zadania w tym zakresie przekraczają możliwości tak frontu, jak i Połączonej Floty Bałtyckiej.

Po otrzymaniu dyrektyw i przydziału odpowiednich sił i środków, faktycznym szczeblem planującym kombinowaną operację desantową /w tym i użycie w niej DPD/ może być front działający wzdłuż wybrzeża morskiego lub dowództwo Połączonej Floty Bałtyckiej.

W dalszej części wykładu rozpatrywany będzie przykład w którym planowanie, organizacja i przygotowanie kombinowanej operacji desantowej odbywać się będzie na szczeblu specjalnie w tym celu wydzielonego dowództwa.

1. Planowanie użycia DPD przez dowództwo kombinowanej operacji desantowej.

Podstawą do rozpoczęcia pracy przez dowódcę i sztab kombinowanej operacji desantowej jest zamiar dowódcy frontu, który powinien zawierać:

- cel kombinowanej operacji desantowej;
- sposób użycia broni jądrowej;
- skład operacyjny desantu;
- czas rozpoczęcia kombinowanej operacji desantowej;
- siły i środki zabezpieczenia desantu.

Dowódca kombinowanej operacji desantowej na podstawie analizy otrzymanego zadania i oceny położenia podejmuje decyzję, której główny element stanowi zamiar przeprowadzenia operacji. Zgodnie z zamiarem dowódca kombinowanej operacji desantowej w stosunku do DPD w swojej decyzji powinien m.in. sprecyzować:

- zadania, obiekty i sposób użycia broni jądrowej w rejonie lądowania i działań DPD;
- zadania DPD w poszczególnych etapach operacji;
- czas lądowania DPD w stosunku do czasu lądowania desantu morskiego;
- rejon i czas lądowania desantu morskiego oraz zagadnienia i warunki organizacji z nim współdziałania przez DPD;
- terminy gotowości do desantowania.

Zasadnicza praca sztabu kombinowanej operacji desantowej w zakresie jej planowania, a w tym i użycia DPD rozpoczyna się z chwilą podjęcia przez dowódcę decyzji do operacji. Podstawę planowania użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej stanowią:

- zamiar dowódcy frontu i decyzja dowódcy kombinowanej operacji desantowej;
- skład i możliwości DPD;
- skład i możliwości wydzielonego lotnictwa transportowego;
- przewidywany charakter działań nieprzyjaciela w rejonie lądowania DPD i w całym obszarze kombinowanej operacji desantowej;
- właściwości rejonu działań.

Podczas planowania użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej uwzględnia się również propozycje jej dowódcy, który wraz z niezbędną grupą oficerów powinien brać udział w planowaniu tej operacji.

Planując kombinowaną operację desantową jej sztab powinien poza problemami występującymi przy każdym planowaniu użycia DPD - rozpatrzyć i ustalić następujące zagadnienia:

- jaka jest rola DPD w całokształcie kombinowanej operacji desantowej i w stosunku do desantu morskiego;
- czas lądowania DPD w stosunku do desantu morskiego;
- zadania DPD oraz zagadnienia i warunki współdziałania z wojskami desantu morskiego i marynarką wojenną;
- wybór pasa przelotu desantu powietrznego w stosunku do kierunku przechodzenia morzem desantu morskiego;
- możliwości przerzutu drogą morską tyłów oraz ewentualnie uzbrojenia i sprzętu ciężkiego DPD.

Praktycznie rozwiązanie powyższych zadań powinno znaleźć odzwierciedlenie w ogólnym planie kombinowanej operacji desantowej, który w odróżnieniu od operacji zaczepnej na kierunku lądowym - opracowuje się szczegółowo na cały okres działań z rozbiciem na poszczególne etapy. Szczegóły związane z załadowaniem, przelotem i lądowaniem DPD ujmowane są w oddzielnym szczegółowym "planie użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej" stanowiącym integralną część ogólnego planu operacji - zał.nr 4.

Na podstawie zatwierdzonego przez dowódcę frontu planu kombinowanej operacji desantowej opracowuje się rozkaz operacyjny, który w stosunku do DPD powinien zawierać: rejon wyjściowy, lotniska załadowcze, ilość i typy samolotów

transportowych oraz termin gotowości do desantowania; rejon lądowania i zadania do wykonania; rejon ześrodkowania DPD po wykonaniu zadania lub sposób obrony opanowanych obszarów /obiektów/; rejon SD. W warunkach prowadzenia działań z użyciem broni jądrowej podaje się także sposób jej użycia na korzyść DPD.

Planowanie użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej realizowanej w pierwszej operacji zaczepnej frontu będzie najczęściej odbywało się - tak jak i całej operacji - przed wybuchem wojny, na innych zasadach i w innych warunkach.

2. Organizacja i przygotowanie do działań w kombinowanej operacji desantowej na szczeblu DPD.

Organizacja i przygotowanie do działań w kombinowanej operacji desantowej na szczeblu DPD obejmuje szereg przedsięwzięć realizowanych przez dowództwo i wojska dywizji w zakresie planowania, organizacji i zabezpieczenia desantowania, a zwłaszcza:

- powzięcie decyzji, opracowanie planu desantowania i działań bojowych oraz doprowadzenie zadań do wykonawców;
- organizację współdziałania, zabezpieczenia bojowego, dowodzenia i łączności;
- przygotowanie sił i środków do desantowania;
- przegrupowanie oddziałów i pododdziałów na lotniska załadunkowe i załadowanie ich do samolotów /śmigłowców/;
- prowadzenie kontroli realizacji przedsięwzięć przygotowania do desantowania.

Podstawę organizacji i przygotowania DPD do działań w kombinowanej operacji desantowej stanowi rozkaz operacyjny dowódcy kombinowanej operacji desantowej.

Proces powzięcia decyzji przez dowódcę DPD do działań w kombinowanej operacji desantowej może przebiegać różnie, zależnie od sytuacji, posiadanego czasu i stylu pracy. Do jej powzięcia konieczne będą przede wszystkim:

- dane o nieprzyjacielu i obszarze przyszłych działań;

- myśl przewodnia /zamiar/ dowódcy kombinowanej operacji desantowej;
- zadanie DPD, sąsiadów i rodzajów wojsk biorących udział w kombinowanej operacji desantowej;
- ilość i rodzaj środków transportu powietrznego wydzielonych do przerzutu dywizji.

Cechą szczególną powzięcia decyzji przez dowódcę dywizji powietrznodesantowej do działań jest to, że musi on każdorazowo uwzględnić, oprócz normalnie rozpatrywanych zadań, także sposób obrony wybrzeża morskiego przez nieprzyjaciela oraz sposób własnego działania na korzyść desantu morskiego. Ponadto w decyzji należy uwzględnić występującą z reguły konieczność dalszego prowadzenia działań bojowych nawet po połączeniu się z desantem morskim, co raczej nie występuje w operacjach zaczepnych, gdy desant powietrzny połączy się z wojskami frontu nacierającymi od czoła. Należy także mieć na uwadze, że w kombinowanej operacji desantowej można niekiedy zrezygnować z przerzutu sprzętu i uzbrojenia ciężkiego DPD drogą powietrzną, a jego przewozu dokonać w ramach desantu morskiego. Rozwiązanie takie może być uzależnione od posiadanej ilości środków transportu powietrznego, głębokości desantowania DPD i czasu połączenia się z desantem morskim oraz wykonywanych przez nią zadań bojowych.

W oparciu o decyzję dowódcy sztab DPD powinien szczegółowo opracować całą dokumentację planowania, w tym dwa główne dokumenty: mapa decyzji do desantowania i działań bojowych oraz tabela desantowania, które będą z kolei podstawą do postawienia zadań bojowych dla poszczególnych wykonawców.

Całokształt zagadnień desantowania i działań DPD w kombinowanej operacji desantowej opracowuje się na mapie w skali 1:100000 z odpowiednią legendą. W niektórych wypadkach elementy decyzji dowódcy DPD mogą być opracowane na mapach w innej skali oraz na planach.

Podczas doprowadzenia decyzji i zadań bojowych do wykonawców należy - oprócz każdorazowo podanych zagadnień - dodatkowo podawać:

- niezbędne dane z rozpoznania dotyczące sił obrony wybrzeża w obszarze przyszłych działań bojowych;
- cel i zadania kombinowanej operacji desantowej;
- zadania oddziałów desantu morskiego, który będzie współdziałał z desantem powietrznym;
- zadania sił morskich w zakresie ratownictwa w czasie przelotu desantu powietrznego nad morzem;
- jakie siły i środki DPD będą przewożone drogą morską, czas i rejon ich załadowania oraz rejon lądowania.

Kolejnym zagadnieniem organizacji i przygotowania DPD do działań w kombinowanej operacji desantowej jest organizacja współdziałania. Problemy współdziałania DPD w kombinowanej operacji desantowej również będą posiadały szereg właściwości. Jego zasady określa się już w czasie organizacji kombinowanej operacji desantowej przez sprecyzowanie i uzgodnienie wzajemnego wysiłku poszczególnych rejonów wojsk i sił zbrojnych.

Współdziałanie między wojskami kombinowanego desantu a rodzajami wojsk zabezpieczającymi jego działania organizuje szczebel nadrzędny /front, Naczelne Dowództwo/, natomiast wewnątrz tych wojsk - dowódca kombinowanej operacji desantowej.

Organizując współdziałania między wojskami desantu morskiego i powietrznego ustala się:

- rejony lądowania desantu powietrznego i morskiego oraz sposoby realizacji ich zadań;
- prace inżynieryjno-saperskie, które powinny być wykonane siłami desantu powietrznego celem ułatwienia lądowania desantu morskiego;
- rubież spotkania oraz rubieże przerwania ognia /rubieże bezpieczeństwa/;
- dane do nawiązania łączności radiowej z czołowymi oddziałami działającymi na kierunku desantu powietrznego;
- sposoby i sygnały wywołania ognia artylerii desantu morskiego;
- sposoby oznaczania wojsk i własnych stanowisk;
- sposób dostarczania desantowi powietrznemu zaopatrzenia drogą morską.

Ponadto istotnym zagadnieniem jest również ustalenie zawczasu form i zakresu świadczeń na rzecz DPD przez wojska desantu morskiego po ich połączeniu się w planowanym rejonie działań. W toku prowadzenia wspólnych działań bojowych wszelkie problemy współdziałania DPD z innymi rodzajami wojsk, wynikające z rozwoju sytuacji taktyczno-operacyjnej, rozstrzyga sztab kombinowanej operacji desantowej.

Organizacja współdziałania wewnątrz DPD na okres kombinowanej operacji desantowej nie odbiega od zasad ogólnych stosowanych w innych operacjach.

Z zakresu zabezpieczenia bojowego działań DPD w kombinowanej operacji desantowej najwięcej cech charakterystycznych posiada zabezpieczenie tyłowe. Występują one tak w zakresie organizacji tyłów, jak zaopatrywania materiałowego i zabezpieczenia medycznego.

Przy realizacji kombinowanej operacji desantowej, szczególnie na wyspy, tyły DPD można dzielić na trzy rzuty:

- rzut spadochronowy, desantowany razem z oddziałami DPD;
- rzut przewożoną drogą morską na okrętach desantowych lub statkach handlowych, który może przybyć w rejon działania DPD w zależności od konkretnych warunków w drugim lub nawet trzecim dniu walki;
- rzut kołowy, który pozostaje w rejonie wyjściowym do desantowania, a jego połączenie może nastąpić po wykonaniu zadania przez desant i powrocie na ląd stały lub w miarę potrzeb i możliwości transportowych może zostać przewieziony drogą morską i dołączyć do dywizji.

Cechą szczególną zaopatrywania materiałowego DPD biorącej udział w kombinowanej operacji desantowej jest to, że oprócz możliwości przewożenia części jej tyłów drogą morską, może ona być przydzielona na zaopatrzenie materiałowe do jednego ze związków taktycznych desantu morskiego. W tym celu związki te mogą mieć zwiększone zapasy doraźne środków materiałowych.

Cechą charakterystyczną zabezpieczenia medycznego jest to, że z chwilą połączenia się wojsk DPD z wojskami desantu morskiego siły i środki medyczne tych ostatnich obowiązane

są udzielić pomocy także rannym i chorym z oddziałów desantu powietrznego. Ranni i chorzy do czasu połączenia się z desantem morskim będą zbierani na dywizyjnym punkcie medycznym DPD, stąd po udzieleniu im kwalifikowanej pomocy lekarskiej oraz połączeniu się z desantem morskim mogą być ewakuowani na statki lub okręty desantowe siłami i środkami służby zdrowia bazy lądowania organizowanej przez marynarkę wojenną.

W toku przygotowania stanu osobowego do działań bojowych w ramach kombinowanej operacji desantowej należy mieć na uwadze fakt, że przelot do rejonu lądowania odbywał się będzie nad morzem. W związku z tym żołnierzy DPD na okres przelotu należy wyposażyć w środki ratownicze w postaci kamizelek ratunkowych, które będą ich chroniły w przypadku wymuszonego lądowania na morzu.



III. WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH PRZEZ DPD
W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ

Działania wojsk powietrznodesantowych w kombinowanej operacji desantowej nie w pełni pokrywają się z umownym podziałem tej operacji na etapy oraz czasem ich trwania. Różnice te wynikają z niejednakowej ilości czasu potrzebnego na realizację zadań przez desant powietrzny i morski. Nie mniej jednak dla większej obrazowości wykładu, działania wojsk powietrznodesantowych omawiane są według etapów kombinowanej operacji desantowej.

I etap - planowanie i przygotowanie operacji^{1/} jest w zasadzie /jednoznaczny/ dla wszystkich wojsk biorących udział w kombinowanej operacji desantowej. Czynności tego etapu w zakresie dotyczącym DPD zostały omówione w rozdziale drugim niniejszego wykładu. Etap ten kończy się przegrupowaniem oddziałów i pododdziałów DPD przeznaczonych do desantowania w rejony załadowania rozmieszczone przy lotniskach. Kolejne dwa etapy kombinowanej operacji desantowej - "załadowanie wojsk na środki transportowe" oraz "przejście desantu do rejonów lądowania" w odniesieniu do działań wojsk powietrznodesantowych łączą się w jeden, stanowiąc z kolei drugi etap - desantowania. Ten drugi etap działania DPD obejmuje załadowanie sił i środków do samolotów /śmigłowców/, przelot i lądowanie w planowanym rejonie działań bojowych. Etap ten rozpoczyna się z początkiem lądowania, a kończy - po wylądowaniu całości sił DPD przeznaczonych do desantowania. Przedsięwzięcia realizowane przez DPD w tym etapie będą takie same jak w każdej innej operacji, w której mogą być wykorzystywane wojska powietrznodesantowe. Sposób realizacji tych przedsięwzięć ustalają właściwe instrukcje i regulaminy.

1/ Podział kombinowanej operacji desantowej przyjęto wg Biuletynu Informacyjnego Sztabu Generalnego nr 3/71 /1965 r. str. 66.

IV etap kombinowanej operacji desantowej - "walka o lądowanie i rozwijanie działań bojowych" - w odniesieniu do działań DPD oznacza III etap - walka po wylądowaniu i wykonanie kolejnych zadań. Etap ten w określonych warunkach może rozpocząć w toku trwania etapu drugiego walkę o opanowanie zrzutowisk, a kończy się wykonaniem postawionych DPD zadań bojowych - obejmując zazwyczaj:

- zorganizowane i planowe działania w celu zniszczenia nakazanych obiektów oraz zdobycia określonych rubieży i rejonów - zadanie bliższe DPD;
- walkę o utrzymanie zdobytych obiektów /rubieży, rejonów/ i zwalczanie podchodzących odwodów nieprzyjaciela lub rozwinięcie działań bojowych wspólnie z desantem morskim - kolejne zadania DPD.

Przy realizacji powyższych głównych zadań oddziały DPD w kombinowanej operacji desantowej wykonują szereg zadań pośrednich, które mają wpływ na ostateczne i całkowite rozbicie nieprzyjaciela. Do zadań tych należą: niszczenie środków masowego rażenia; obezwładnianie środków obrony przeciwlotniczej, urządzeń systemu wykrywania i powiadamiania oraz łączności; unieruchamianie zakładów oraz urządzeń produkcyjnych i telekomunikacyjnych; wytwarzanie zamętu, chaosu i paniki w celu sparaliżowania w ten sposób życia politycznego i gospodarczego nieprzyjaciela.

W warunkach prowadzenia kombinowanej operacji desantowej z użyciem broni jądrowej - głównym zadaniem DPD jest natychmiastowe wykorzystanie skutków uderzeń tą bronią. Prawidłowe określenie zadań w tym zakresie możliwe jest na podstawie analizy skutków wybuchów jądrowych i oceny możliwości nieprzyjaciela w zakresie odtworzenia gotowości bojowej obezwładnionych bronią jądrową jego oddziałów oraz możliwości lądowania desantu powietrznego w rejonach wybuchów jądrowych.

Na podstawie analizy powyższych czynników można wyciągnąć wnioski, że lądowanie DPD w rejonach wykonanych uderzeń jądrowych - w celu wykorzystania ich skutków - powinno nastąpić już po 20-30 minutach od chwili ich wykonania.

W wypadku gdy kombinowana operacja desantowa prowadzona jest bez użycia broni jądrowej - a lądowanie odbywa się w dzień - lotnictwo 10 - 20 minut przed zrzutem desantu niszczy

nieprzyjaciela w rejonie zrzutowisk oraz na podejściach do nich. Jeśli zrzutowiska DPD będą się znajdowały w pobliżu wybrzeża morskiego i w tym czasie rozwiną się zespoły wsparcia ogniowego - zwalczanie nieprzyjaciela w ich rejonie może prowadzić także marynarka wojenna.

Oddziały DPD wysadzone w ~~grup~~ wyspy /obrony/ nieprzyjaciela dążą przede wszystkim do rozbicia lub związania walką i wzbronienia podejścia jego odwodów do rejonów lądowania desantu morskiego, zniszczenia środków napadu jądrowego i powietrznego oraz opanowania i utrzymania ważnych rubieży /obiektów/ terenowych. Poszczególne pododdziały dywizji natychmiast po wylądowaniu, wykorzystując skutki uderzeń broni jądrowej i wsparcie lotnictwa, opanowują obezwładnione obiekty. Część pododdziałów opanowuje dogodnie do obrony rubieże terenowe zamykające drogi podejścia odwodom nieprzyjaciela do rejonów lądowania desantu morskiego. Powyższe zadania DPD może realizować poprzez prowadzenie działań bojowych w sposób zwarty lub rozproszony. Przez "zwarte" działanie należy rozumieć występowanie w jednolitym ugrupowaniu większości sił DPD; zaś przez "rozproszony" sposób działania należy rozumieć działanie poszczególnymi kompaniami szturmowymi w różnych kierunkach i jednoczesnym atakowaniu wielu obiektów nieprzyjaciela na znacznym obszarze.

W obydwu sposobach działań oddziały DPD powinny dążyć do ściągnięcia na siebie i związania walką jak największych sił przeciwnika. Ponieważ walka z nimi w bezpośredniej styczności może grozić pododdziałom dywizji dużymi stratami - ich atrybutem powinny być r u c h.

Zwarcia z nieprzyjacielem powinny być krótkie ale gwałtowne, ostre i efektywne, po czym powinno nastąpić oderwanie się od niego i kolejne uderzenie z innego, najmniej oczekiwanego kierunku. Równocześnie z prowadzeniem walki z wojskami operacyjnymi oraz pododdziałami obrony lokalnej i regionalnej należy wykonywać uderzenia na obiekty administracyjne, telekomunikacyjne, zakłady produkcji itp. w celu paraliżowania życia politycznego i gospodarczego na obszarze działania. Poprzez realizację powyższych zadań oddziały DPD w sposób pośredni stwarzają

dogodne warunki do lądowania desantu morskiego.

Lądowanie DPD w pobliżu wybrzeża morskiego będzie miało na celu pobicie sił przeciwnika broniących tego wybrzeża, zniszczenie lub obezwładnienie artylerii nadbrzeżnej, środków obrony przeciwlotniczej oraz urządzeń systemu radiolokacyjnego wykrywania i powiadamiania, a także wzbraniania dopływu jego świeżych sił na wybrzeże. Działania te w sposób bezpośredni stwarzają warunki do lądowania desantu morskiego i rozwinięcia przez niego skutecznych działań zaczepnych w głąb po wylądowaniu.

W tym wypadku 2-3 wzmocnione zgrupowania batalionowe lądują za rubieżą głównego oporu wojsk przeciwnika broniących wybrzeża morskiego. Natychmiast po wylądowaniu i uzyskaniu gotowości bojowej do działań, bataliony te wykonują silne uderzenia na tyły broniącego się przeciwnika i opanowują odcinki wybrzeża morskiego, na których będą lądować oddziały desantu morskiego.

Jednocześnie 1-2 bataliony powinny lądować w dalszej odległości od brzegu i prowadząc działania zaczepno-obronne wzbraniać podejścia odwodów przeciwnika z głębi do rejonu walk na wybrzeżu.

Po połączeniu się oddziałów DPD z desantem morskim mogą one dalej rozwijać wspólne działanie zaczepne. Jednak zgodnie ze swoim przeznaczeniem powinny one wykonywać kolejny desant powietrzny na korzyść wojsk rozwijających działania w głąb. Należy jednak mieć na uwadze, że raczej wykluczone będzie wykonanie desantu spadochronowego, natomiast możliwe i wskazane byłoby użycie oddziałów DPD w charakterze desantów śmigłowcowych. W warunkach jutlandzkiego kierunku operacyjnego desanty takie byłoby celowe wysadzić na przeciwległym brzegu tej samej wyspy, bądź też na kolejne wyspy /półwysep/, które mają być opanowane w ramach kombinowanej operacji desantowej.

W miarę pomyślnego rozwoju kombinowanej operacji desantowej, oddziały DPD po połączeniu się z desantem morskim mogą być wycofywane z walki i kierowane do rejonów ześrodkowania w celu przygotowania ich do ponownego użycia w następnej operacji.

Z A K O Ń C Z E N I E :

Reasumując można stwierdzić, że przy realizacji kombinowanej operacji desantowej jest możliwe i celowe wykorzystanie desantów powietrznych. W kombinowanej operacji desantowej o znaczeniu operacyjnym najbardziej typowym desantem powietrznym będzie desant w sile DPD. We współczesnych warunkach DPD powinna dążyć do maksymalnego wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych w celu:

- zniszczenia sił głównych wojsk operacyjnych i niektórych oddziałów obrony terytorialnej przeciwnika rozmieszczonych w głębi wyspy /półwyspu/;
- opanowanie określonych rejonów /wysp/ przeciwnika samodzielnie lub we współdziałaniu z desantem morskim;
- stworzenia dogodnych warunków do wysadzenia desantu morskiego - przez opanowanie dla niego rejonu desantowania.

Wykonanie powyższych zadań przez DPD stwarza realne warunki znacznego przyspieszenia realizacji końcowego celu kombinowanej operacji desantowej.

W niniejszym wykładzie omówiono tylko niektóre problemy użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej, stąd też dla pogłębienia znajomości tematu zaleca się przestudiować literaturę dodatkową z tego zakresu:

1. Biuletyn Informacyjny nr 3/71/1965 r. nr bibl.nauk.011228, rozdz. II.
2. Biuletyn Informacyjny nr 3/77/1966 r. nr bibl.nauk. 011754, rozdz.I.
3. Zbiór prac ASG nr 4/35/, nr bibl. nauk. 012098, cz.I, pkt. 1 i 3.
4. Płk dypl. H. Sobkiewicz: Zasady użycia i wykorzystania DPD w operacjach zaczepnych, nr bibl.szkoł. 11255.

Załączniki:

- Nr 1 - Lądowanie i działanie DPD w kombinowanej operacji desantowej w warunkach gdy wykonuje ona główne zadanie.
- Nr 2 - Lądowanie i działanie DPD w celu stworzenia warunków desantowania z morza w sposób pośredni.
- Nr 3 - Lądowanie i działanie DPD w celu stworzenia warunków desantowania z morza w sposób bezpośredni.
- Nr 4 - Plan użycia DPD w kombinowanej operacji desantowej.

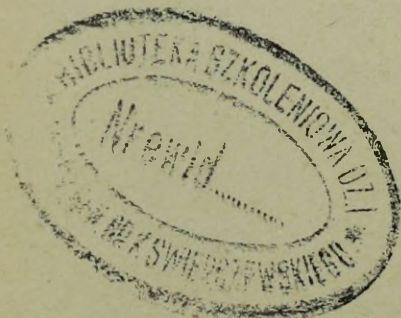
OPRACOWAŁ
ADIUNKT KATEDRY TO i SZT.OPER.

SPRAWDZIŁ
DOWÓDCA III KURSU
WOJSK LĄDOWYCH

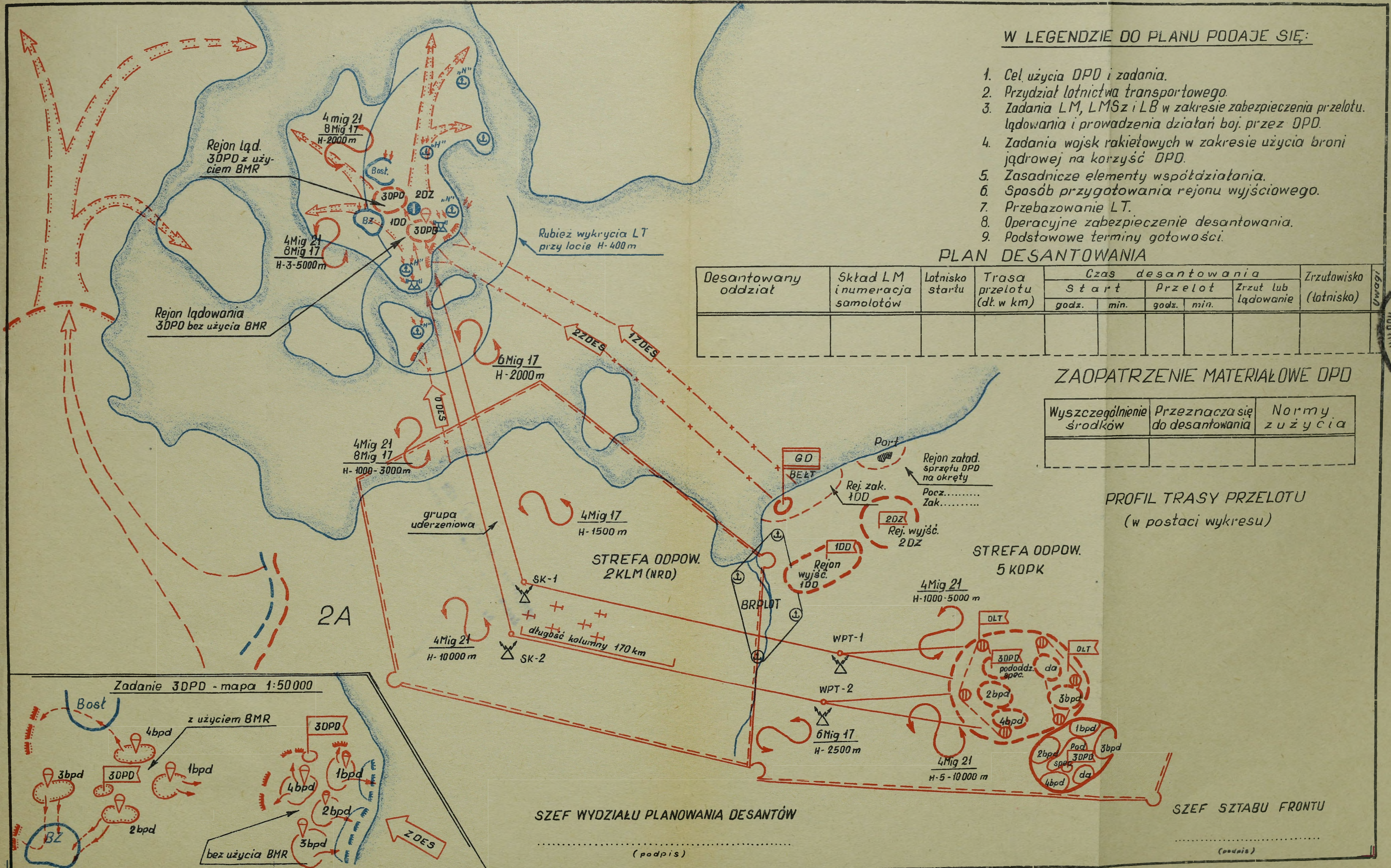
płk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

płk dypl. Tadeusz BENTKOWSKI

Wydrukowano w 150 egz
Egz. Nr 1-100 Bibl.tajna
Egz. Nr 101-150 WOW
Wyk. płk Januszeński
Druk. S.Cz.
Nr ks. - 0399/0887/WW
Kor. L.S.



PLAN UŻYCIA DPD W KOMBINOWANEJ OPERACJI DESANTOWEJ (wariant)



W LEGENDZIE DO PLANU PODAJE SIĘ:

1. Cel użycia DPD i zadania.
2. Przydział lotnictwa transportowego.
3. Zadania LM, LMSz i LB w zakresie zabezpieczenia przelotu, lądowania i prowadzenia działań boj. przez DPD.
4. Zadania wojsk rakietowych w zakresie użycia broni jądrowej na korzyść DPD.
5. Zasadnicze elementy współdziałania.
6. Sposób przygotowania rejonu wyjściowego.
7. Przebazowanie LT.
8. Operacyjne zabezpieczenie desantowania.
9. Podstawowe terminy gotowości.

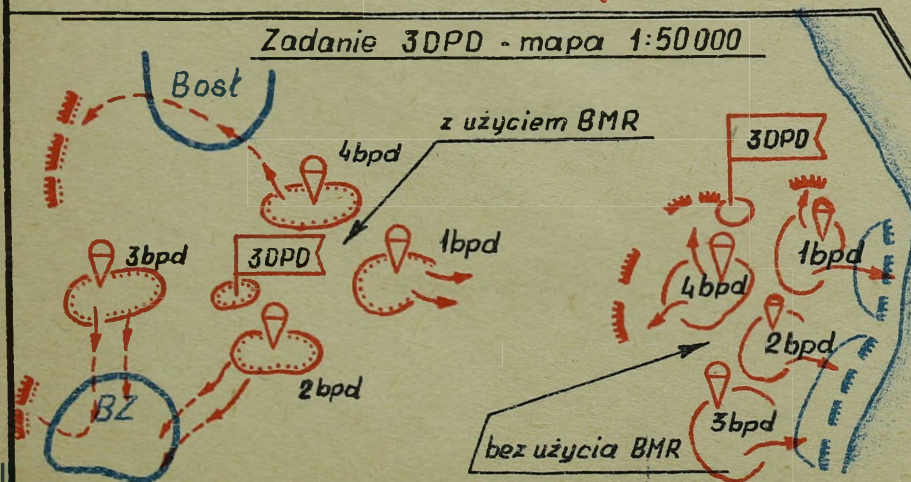
PLAN DESANTOWANIA

Desantowany oddział	Skład LM i numeracja samolotów	Lotnisko startu	Trasa przelotu (dł. w km)	Czas desantowania			Zrzutowisko (lotnisko)	Uwagi
				Start godz.	Przelot min.	Zrzut lub lądowanie min.		

ZAOPATRZENIE MATERIAŁOWE DPD

Wyszczególnienie środków	Przeznacza się do desantowania	Normy zużycia

PROFIL TRASY PRZELOTU
(w postaci wykresu)

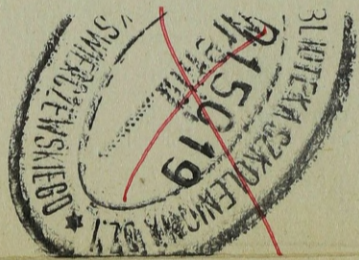


SZEF WYDZIAŁU PLANOWANIA DESANTÓW

(podpis)

SZEF SZTABU FRONTU

(podpis)



BIBLIOTEKA NAUKOWA ASP W
Archiwum Biografii Zbiorów Specjalnych
Nr ewid. **090799**